

VERSLAG // 28 NOVEMBER 2018

WERKCONFERENTIE BIJZONDERE JONGEREN

Extra aandacht op je werk omdat je een autistische stoornis hebt. Begeleiding omdat je uit een nest komt dat het lastig maakt om te presteren op school. Een winkel mogen beginnen omdat je nou eenmaal geen studiebol bent, maar wel talent hebt voor zakendoen. Of een hoofd dat wel wil, maar een lijf dat het om onduidelijke redenen laat afweten - en daar wat begrip voor krijgen.

Vier jongeren, vier situaties. En talloze regels die het lastig maken om opgewekt naar de toekomst te blijven kijken. Maar daar wordt aan gewerkt - bijvoorbeeld op de recente werkconferentie over 'bijzondere jongeren'.

Die conferentie, op woensdag 28 november in het Overijsselse provinciehuis, deed precies wat ze moest doen: schotten afbreken tussen instanties die elk voor zich hun best doen om jongeren vooruit te helpen in de samenleving.

Tekst: Jolenta Weijers

Het zijn die schotten die het vaak lastig maken om het juiste te doen. Het onderwijs kan geen zorg bieden, de zorg geen onderwijs. Het kind komt in aanmerking voor hulp, zijn ouders niet. Het diploma is binnen, maar de arbeidsmarkt te onoverzichtelijk om er je weg te vinden.

“Kinderen zijn niet op te delen in beleidsterreinen”

Dat soort scheidslijnen mondt uit in hindernissen waarop niemand zit te wachten. Geen instantie, geen professional, en al helemaal geen jongere. Of, zoals voormalig Kinderombudsman Marc Dullaert zei: 'Kinderen hebben niets te maken met onze kolommen en regionale afbakeningen. Een kind is niet op te delen in beleidsterreinen. Een kind is gewoon een kind.'

Dullaert, tegenwoordig voorzitter van KidsRights en voorzitter van de G4-G40-domeinen gaf drie belangrijke tips: binnen de gemeente moeten professionals budgetten kunnen ontschotten tussen werk en zorg; vroege signalering is cruciaal en we moeten moedig genoeg zijn om maatwerk te leveren. Dullaert wees op de mooie voorbeelden in Leeuwarden waar een flexibele schil rondom scholen functioneert als vroegsignalering. Dullaert bepleit ook om de financieringssystematiek te versimpelen: "Die is nu veel te ingewikkeld om het vraagstuk van bijzondere jongeren echt aan te pakken en op te lossen."

“We zitten op een kantelpunt, er moet nu iets gebeuren”

Dat is ook wat de meeste instanties nastreven. Vandaar het landelijk manifest 'Samen - slim en slagvaardig kansen creëren voor minder zelfredzame jongeren'. De ondertekenaars - uit onderwijs, bedrijfsleven en overheid - hebben afgesproken elkaar geregeld op te zoeken en over de grenzen van hun eigen wereld heen te stappen. En dat is hard nodig, want ongeveer een op de acht jongeren heeft hulp nodig, maar valt tussen wal en schip.

De overheid weet dat inmiddels ook, zo blijkt uit de kamerbrief onderwijs en zorg die de ministers Slob en De Jonge op 23 november naar de Tweede Kamer stuurden. In veel gemeenten ontbreekt een goede verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs, concluderen de bewindslieden. In de brief kondigen zij maatregelen aan om die verbinding te

verbeteren - Marc Dullaert vatte ze tijdens de werkconferentie samen. Naar verwachting komt in het voorjaar van 2019 meer duidelijkheid over aard en financiering van de maatregelen.

Onder de vlag van het Trendbureau Overijssel en het programma sociale kwaliteit van de Provincie Overijssel stroopten op 28 november talloze professionals alvast de mouwen op om muren af te breken. De 'werkconferentie' deed haar naam eer aan. Aan de hand van vier concrete casussen zochten deelnemers naar grensoverschrijdende verbanden en oplossingen.

Een werkconferentie vol kruisbestuivingen

De workshops dienden - zoals gebruikelijk - om van te leren, maar in dit geval ook, opvallend genoeg, om elkaar daadwerkelijk te helpen. Er werden handen geschud, ervaringen gedeeld, telefoonnummers genoteerd, ideeën uitgewisseld, netwerken aangeboord, visitekaartjes uitgereikt en tips gegeven.

'Eigenlijk zou er een soort verbindingsofficier moeten komen voor alle instanties die zich om jongeren bekommeren' zo zei Joost van der Weide, associate lector 'sociale innovatie' bij hogeschool Windesheim. Hij gaf helder weer waar in de dagelijkse praktijk veel problemen ontstaan: 'Jongeren die minder zelfredzaam zijn, hebben er behoefte aan om zo normaal mogelijk te worden behandeld. De mensen om hen heen moeten juist iets speciaals doen om dat te bereiken. Zij staan dus voor een dilemma. De vraag is: hoe los je dat op?'

Tijdens de werkconferentie kwamen tal van opties op tafel. Van onderwijsbegeleiding - wat méér is dan huiswerkbegeleiding - via jobcoaches, ervaringsdeskundigen en talentenportalen - tot onderzoek naar harde data die helpen voorkomen dat jongeren vroegtijdig van school gaan, en nog veel meer.

Belangrijk: aandacht voor de zachte kant

De wereld van nu is niet eenvoudig voor jongeren die minder zelfredzaam zijn. Ze moeten zich een weg banen door een samenleving die verwacht dat ze meedoen en zichzelf onderhouden. Maar wie leert hen hoe?

'Kinderen hebben een rolmodel nodig. Zo zien ze wat ze zelf kunnen bereiken', zei een deelnemer.

Een ander wees erop dat wat extra aandacht voor zachte zaken winst oplevert. 'Een baas die je 's ochtend opbelt omdat je het lastig vindt om op tijd te komen. Iemand die je uitlegt hoe je je kleedt voor een sollicitatiegesprek. Een collega die niet bang is om je te wijzen op het bestaan van deodorant. Met andere woorden: je gunt elke jongere een sociale omgeving die af en toe vraagt: hoe gaat het nou met je?'

Meer weten?

Het provinciale programma sociale kwaliteit zoekt samen met initiatiefnemers van deze doelgroepen 'tussen wal en schip' naar duurzame oplossingen. Zie ook www.overijssel.nl/socialekwaliteit.